

Losonczi Pál hivatalos finnországi látogatása

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke és felesége Mauno Koivistónak, a Finn Köztársaság elnökének meghívására május 20-án, kedden, hivatalos, baráti látogatásra Finnországba utazik

(MTI)

Statisztikai felmérés

A belkereskedelem fejlődéséről

A Statisztikai Kiadó Válat gondozásában megjelent „A belkereskedelem fejlődése a VI. ötéves tervidőszakban” című kiadvány, amely a KSH adatait és értékelését tartalmazza a kereskedelem leglényegesebb jellemzőinek ötéves alakulásáról.

A kiadvány külön fejezetet szentel a kiskereskedelmi üzlethálózat fejlődésének. Az adatok szerint az országban jelenleg 37 069 üzlet és 18 207 vendéglátó hely, valamint 25 455 magánbolt, illetve vendéglő biztosítja a lakosság ellátását. Az elmúlt öt év alatt országosan 10 668 új üzlet nyílt, és 11 100 szűnt meg. Az üzletek száma így összességében 432-vel csökkent, s ez kizárólag a fővárost érintette. Az üzletszám csökkenése ellenére viszont jelentősen növekedett a kiskereskedelmi hálózat alapterülete: öt év alatt 887 ezer négyzetméterrel, ami azt jelenti, hogy az újonnan nyitott üzletek, áruházak nagy alapterületűek, korszerűek. A fővárosi áruház hálózat például kilenc új létesítménnyel bővült, az alapterület 11,5 százalékkal nőtt öt esztendő alatt. Már tapasztalhatók a fővárosban annak az új helyiséggazdálkodási rendnek az eredményei is, amely 1984 őszétől van érvényben. Az azóta eltelt idő alatt már csaknem 20 ezer négyzetméternyi — korábban nem rendeltetésszerűen használt üzlethelyiség — került vissza a kiskereskedelmi hálózatba. A vendéglátó-hálózat bővülését és korszerűsítését pedig nagymértékben segítették a szállodai beruházások, valamint a szállodarekonstrukciók.

A tervidőszak folyamán a kiskereskedelmi hálózat működési rendjében beállott változások eredményeként az elmúlt év végén 4476 üzlet, és 7271 vendéglátó hely működik szerződéses rendszer-

ben, arányuk az üzletek 12, a vendéglátó helyek 40 százaléka. Az 1983. január 1-jétől bevezetett jövedelem-érdekeltségi formára három év alatt 2882 bolt és 1901 vendéglátó hely tért át. Az elmúlt év végén az áruházak 51,8, az ABC-k 42,8, az éttermek, vendéglők 19,4, a cukrászdák és eszpresszók 17,4 százaléka volt jövedelemérdekeltségű.

Az üzletek nyitva tartásában is bekövetkezett több változás. A tapasztalatok szerint az első időben a boltok nyitva tartása nem alkalmazkodott kellőképpen a vásárlók igényeihez. Némi javulást hozott a fővárosban, hogy három élelmiszer-üzlet immár egy éve vásárnaponként is nyitva tart. A nyitva tartási idő kedvezőbb alakítására az utóbbi időben is hoztak intézkedéseket: az elmúlt év májusától például miniszteri rendelet írja elő a szociális és a magánkereskedelemre egyaránt kötelező heti hatnapos nyitva tartást. A tapasztalatok szerint azonban a rendelet végrehajtása igen lassan halad.

A KISZ Szeged Városi Bizottságának kibővített ülése

Tegnap, hétfőn a gabona-termesztési kutatóintézetben kibővített ülést tartott a KISZ Szeged Városi Bizottsága. A városi küldöttgyűlés szekcióüléseinek megválasztott rétegtanácsok vezetőivel megtárgyalták a KISZ Szeged Városi Bizottsága és a rétegtanácsok együttműködését.

A szóbeli kiegészítés előadója Tóth Tamás, a KISZ városi bizottsága első titkára volt. Az ülésen részt vevők az ifjúsági rétegek sajátosságaihoz igazodó KISZ-munkáról, a KISZ városi bizottsága mellett és annak irányításával működő rétegtanácsok feladatairól mon-

Elutazott Budapestről a szovjet háborús veteránok küldöttsége, amely a Magyar-Szovjet Baráti Társaság meghívására a béke- és barátság hónap rendezvényeire érkezett hazánkba. A csoport vezetői részt vettek az Országos Béketanácsnak a Parlamentben rendezett ülésén. A béke- és barátság hónap XIII. kerületi nyitoun-

Szegeden a rádió elnökhelyettese

Szegeden járt tegnap, hétfőn Agárdi Péter, a Magyar Rádió elnökhelyettese. A városi pártbizottságon Székely Sándor első titkárral, a megyei pártbizottságon Sebe János osztályvezetővel folytatott megbeszéléseket a Magyar Rádió körzeti stúdiójának telepítéséről. Megnézte az egykori ifjúsági ház he-

Közös érettségi-felvételi vizsgák

Hétfőn megkezdődtek a közös érettségi-felvételi vizsgák. Hétfőn és kedden azok a diákok írják meg írásbeli dolgozataikat, akik matematikából, fizikából, biológiából és kémiából felvételiznek valamely felsőfokú intézményben. E tárgyakból a többiek már a múlt héten beszámoltak felkészültségükből.

Az idén összesen több mint 50 ezer nappali tagozatos diák érettségizik. A szóbeli vizsgák időpontjait az iskolák határozzák meg: ezek június 9. és 21. között zajlanak le. A mintegy 42 ezer felvételiző diák szóbeli vizsgái június 23. és július 7. között lesznek. Az egyetemek és főiskolák július 15-ig döntenek a felvételekről, illetve továbbítják a jelentkező átírányítási kérelmét. A fellebbezéseket, illetve a továbbtanulással kapcsolatos esetleges kérelmeket a felsőoktatási intézményekhez legkésőbb július 31-ig kell eljuttatni.

Bányarácsok

Fém bányarács gyártását kezdte meg a miskolci December 4. Drótművek. Az NSZK-beli Blaser-cégtől licenzzel szerződés keretében átvett gép és eljárás segítségével készült rácsokat jóval alkalmasabb a hosszabb élettartamú bányavágatok bélelésére, biztosítására, mint az eddig használt dorongfa.

ták el javaslatukat. A jövőben a rétegtanácsok testületi véleményező, döntés-előkészítő, döntést hozó, a döntések végrehajtását segítő szervezetekként működnek majd.

Az ülésen részt vett Illés Tóth István, az MSZMP Szeged Városi Bizottságának munkatársa is.

Ahol közösségre, munkára lelnek

A hír tömör és lényegretörő: „Az értelmi fogyatékosok érdekében végzett érdekes és eredményes munkássága elismerésként a Szegedi Fonalfeldolgozó Vállalat kollektívája a Frim Jakab-emlékérem bronz fokozatát kapta.”

Hogy az Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szervezete elnökségének kitüntetésé valóban nagy megtiszteltetés a szegedi vállalat számára, azt Frim Jakab neve is fémjelzi. Az elesettek gyámolítására elhivatott néptanító külföldi tapasztalataira is építve 1975-ben Rákospalotán megszervezte az értelmi fogyatékosok első hazai intézetét, Munka néven. Erdeme, hogy más, hasonló célú, ápoló, óvodai, iskolai és foglalkoztató tagozattal is bővülő intézményt, majd képezhetővé tette az intézetet is működtetett. Lelkiismeretes pedagógus, haladó természetkutató, a fogyatékosügy harcosa volt.

Mit tett a humánus ügy egyik folytatója, a most kitüntetett szegedi vállalat a gyámolításra szoruló érdekében? Kecskeméti Sára, az üzem személyzeti és szociálpolitikai vezetője, az érdekvédelmi szervezet megyei titkára elmondta a fonal-

Számok és virágok

Higgadt, finom munka a porcelán festés

Somogyi Károlyné felvétele

Népművészetünk legfiatalabb ágához tartozik a kalocsai minta, a tudomány a századfordulótól kezdve tartja számon csupán. Főlrakható bútorra, falra, hímehető kelmére, és legújabban fölfesthető porcelánra is. Ez a legújabban pontosan is kimondható, 1971-ben kezdődött. Viszolyog is egy kicsit a néprajz tőle, nem is tartja igazán magához illőnek, de azért van, és föltehetően sokáig lesz még. A piaci érdeklődés hozta létre valamilyen változatát, a pingálást is, a hímzést is, és ugyanaz lendítette föl a tányérok festését is.

A vásárhelyi gyár adja hozzá a fehér porcelánt, és a vásárhelyiek kihelyezett üzemeként szerepel a kalocsai porcelánfestő műhely is. Induláskor tizenhárom asszony ment el Herendre, technikát tanulni. Csak a technikát, és nem a díszítést. Most nyolcvanötvennek, férfi csak egy közöttük — és három éjjeliór még.

Nagy bátorság kellett hozzá, hogy belevágjanak. Erdékes, Vásárhelynek is van különbejáratú háziipara, mintái azonban megmaradtak eredeti funkciójukban. A kalocsai hajlékonyabb, többarcú tud lenni? Irodai asztalon láttam együtt a hímzett abroszt és a festett hamutart-

tót, azonnal mentem megnézni a festés forrását. Nem tagadhatom, jól mutatott a kettő együtt.

Egy-két bevezető mondat az érdekesség kedvéért. Kalocsai és környékbeli asszonyokat és leányokat vesznek csak föl, akiknek a vérében van a kalocsai minta. Úgy látszik, a fiatal ágazat is lehet a vérében valakinek. Az asszonyfőnöktől megkérdezem, hogyan védekeznek a szurkapisztkás pletyka ellen, hiszen ahol ennyi nő dolgozik együtt — férfisímmel nézve biztosan —, elkerülhetetlen a pletyka. Meglep a felelet. Nyoma sincsen. Tavaly tizennégy újat vettek föl, egy kivételével mind bevált. Úgy jöttek, mint bárki más a fiatalok közül, hangosan, szokimondóan, és átalakultak szépen. Nem csúfolódnak, hanem akartam, amikor fölvettem, talán a női fegyintézetben is be kéne vezetni asszonyszelídítőnek ezt a munkát. A szépség, főleg annak művelése finommá teszi az embert.

Nyugtatóan tiszta és egészségesen világos a „műhely”, ahol a minták ügyes kezek közvetítésével kerülnek rá az edényekre. Kellemes muzsika szól valahol, később verset mondanak. Aki saját szövegét szeretné hallgatni, elhozhatja azt is. Csak hogy eljön olyan állapot, amikor inkább csöndre vágyik az ember, olyankor kikapcsolnak mindent. Beszélgetni legföljebb a szomszédokkal lehet, ott se sokat, mert a munka leköt mindenkit, de ha valaki már mindent tud a szomszédokról, levegőváltásra mehet: helyet cserélhet valakivel. Mire körbeér, újnak számít megint a szomszéd. Az elvándorlást nem ismerik.

Az élet persze ide is betesz a lábát. Van olyan lány, aki elhagyta a családját, kalandokat keresett, és szerencséjére itt kötött ki. Aki foglalkozik vele, aki tanítja, külön jutalmat kap.

Hosszú szőrű ecsettel dolgozik mindenki. Lakatos Gáborné most csak aranyoz, ennélfogva feketét visz föl a kancsóra. Két helyen támasztja meg, a fülénél és a szájánál, asztalhoz nyomja a másik könyökét is, azután finom könnyedséggel, apró vonalakból rakva ki az ívet, először a kiöntő szélét festi körbe, és csak utána szalad a korong. Amikor kiég, arany lesz a fekete, a többi megmarad eredeti színében.

— Honnan tudja majd, hogy ezt a kancsót maga festette?

— Találkoztam már a jellemmel.

— Miért nem a nevét írja rá? Óvodába való a jel, a cseresznye vagy a szilva, mert a gyerek még nem tud olvasni.

— Csak jele van itt is mindenkinek Tessék csak belegondolni jól a mintát valaki megtervezi, valaki fölrajzolja, kemencében kiégetik, azután festik, aranyozzák, megint kiégetik, floridai homokkal fényesre polírozzák és csomagolják. Miért éppen az én nevemet írják rá?

— Van neve a mintának?

— Csak száma van annak is. Ez a száznolcvanhetes.

Hej, Madách! Mennyit hadakozunk mi veled, hogy csak azért se lesz nálunk falanszternek nyoma se!

Dunapatajról jött Várszegi Katalin, tavaly szeptemberben. Szép nagy tányért fest. Bal tenyerén a tányér, megtámasztja tehát a bal karját is, a tányér szélét is, és jobb karja a magasított deszkán fekszik, aminek pangat a neve. (Lehetne ez is szám, mint a minta, de mivel idegen szó, maradjon.) Zöldet rak föl rá, a búzakalász, a búzavirág, a pipacs és a többi tobzódó növény szárán levelére, és zöld is marad.

— Nagy a fenéke a tányérnak, ráférne a neve is.

— Csak a jelünk mehet rá. Szegedről való Szalai Józsefné, itt kátéeszen dolgozott, csomagoló volt. A csomagolás nehéz munka, ide pedig fátlyofinom rezdülések is kellenek.

— Otthon dolgoznom kellett, itt csak festeni. És itt egész nap ülhetek.

— És figyel, hogy szólni sincsen ideje.

— Vele jár az is.

— Elindult valaha egy mozgalom, hogy munkához add a neved. Ha jól emlékszem, cipőgyári csizmások kezdték, és beletettek egy cédulát a csizmába. Ráférne az aljára a tervező neve mellé az is, hogy Szalainé.

— Kívra csak az van, hogy Kalocsai, és néhány szám még. Itt ez a szokás.

Tizennyolcmillió idei tervvel dolgozik a kis üzem, kicsi vonalokból és pöttyökből rakódik össze a sok pénz. Szalainé ötezer-kettőszázat keresett áprilisban, lényegesen többet, mintha itthon csomagolna most is. Lényegesen szempont, amellet, hogy Kalocsára helyezték a férjét tizenhárom évvel ezelőtt. Többet is festhetnének, de három égetőkemencéjük van csak, villanyra jár mind, és több energiát talán akkor se kapnának, ha kérnének. Nem is akarnak többet, mert a varázsa kopik, ha mindent befestenek. Étkészletek, teások, makkások, pálinkások, borosok, butellák, fűszerek, falitálak, díszítalak, bonbonosok, hamutartók — szépek, tiszták, gusztusosak. Biztosan drágábbak, mintha matricáznák őket, de akinek megtetszik, annak pénze is szokott lenni rá.

Horváth Dezső

Ch. A.